

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliae Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.14. Conueniens fuit ad maiorem Mißa venerationem quædam insituere
velut præparatoria ad eius celebrationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

tum illius Missæ in Hispania: factumque est ita, amboque Missalia flammis sui ieruntur: & quamvis Missale Romanum ex igne profuisset, iudicium bonitatis illius manifestum: Missale tamen Gothicum in igne mansit sed incombustum: fuit etenim prodigium multo illustrius quo declarabatur quod in medio ignis tantæ disputationis & vehementis ardeo contentionis ortæ ad conservationis eius argumentum, quantumlibet medijs flammis inhereret, semper tamen in Hispania eius celebratio conservaretur iuxta ritum Gothicum quod ita rei successus comprobavit: etenim non obstante tam evidenti stupendoque miraculo quod Deus operatus est in signum confirmationis bonitatis Missæ Gothicæ: tamen tam importunæ & efficaces fuere preces Regine cuiusque pedissequarum apud Regem ut in Hispania introduceretur & servaretur ritus Missæ Romanæ, ut Rex Regine placet studens votis eius annuerit: vnde Episcopus Hispaniæ mandavit ut Missam celebrarent iuxta ceremonias Missalis Romani, & usque hodie mos hic inolevit: ritus enim hic est quem in Missa servamus secundum eam formam qua hodie celebratur: vnde natum est in Hispania verus illud & Commune proverbium: Eo tendunt leges quo volunt Reges. Porro ad verificationem prælagij quod miraculum Missalis Gothici præsignaba, præcepit Rex ut ad perpetuam rei memoriam nonnulla semper in Hispania essent loca seu Ecclesiæ particulares in quibus Missa celebraretur iuxta proprium ritum Gothicum: & ita præcipit ut in Ecclesia Toletana ita semper dicitur, atque in illa continuo viverent sacellani qui illam hoc modo celebrarent, ut in rei veritate usque ad hæc tempora observatur, vocaturque Missa Mozarabica, cuius ceremonias & ritum inscribit in Hispania D. Leander Archiep. Hispanensis pro Christianis qui eo tempore inter Arabes morabantur, quo illam occuparunt: qua de causa dicebatur Mozarabica, qua semper in Hispania velut communi usi sunt, atque hoc ritu constanter illam celebravit D. Leander, D. Isidorus, totaque Hispania usque ad tempora Regis Alphonsi Sexti Castiliæ, hic enim morem inuexit celebrandi Missam ritu Romano, reservatis tamen nonnullis Ecclesijs in quibus more Gothico diceretur: & hæc est Missa Mozarabica quæ Toleti & Salamantici hoc ritu celebratur: quo probatur quam antiquæ sint in Ecclesia germanicæ celebrationis Missæ: ita ut ad eundem

confirmationem relicta sint in Missa nonnulla verba Hebræica, quibus verus asseritur mos celebrandi: in illis verbis quæ ab antiquis temporibus sumpta sunt ex Hebræis, prout probat D. Gregor. ex his verbis Kyrie eleison quibus utimur in nostra Latina Ecclesia, quam ob rarisam ut inferius dicemus admittuntur in Missa nonnulla verba Hebræica & alia Græca quæ præclaris sunt plena mysterijs. Itaque multe sunt ceremoniæ in Missa Romana quæ Pontifices addiderunt vsque ad tempora D. Gregorii enim illas in ordinem digessit, quibus nunc vimur ad insigniorem sacrificij venerationem, usque per illas fidelium animi ad maiorem missæ prouocantur deuotionem, nec non laudandum effectum illius fructus referent veteriores.

§. 14. Conueniens fuit ad maiorem Missæ venerationem, quadam instituitur velut preparatoria ad eius celebrationem.

D Thom. pro more suo secute & subtiliter disputat de conuenientia qua Ecclesia in sacrificio Missæ nonnulla statuitur celebrationem antecedentia: & rationem huius allegat instituit: quia representantur in Missa quadam spectantia ad Passionem Christi: eo quod tota sit representatio vix ipsius ac mortis: alia vero mysticum Ecclesiæ corpus conuertunt, cuius etiam Viuum hoc Sacramentum est significatum: item alia quadam huius sacrificij venerationi honori que conuenientia. Ideo (sic illic) in celebratione huius mysterij quadam aguntur ad representandam passionem Christi, vel etiam dispositionem corporis mystici. Et quadam aguntur per insentia ad deuotionem & reuerentiam huius Sacramenti. Quia vero spiritum fidelium maxime mouere possunt ad pietatem, Dei laudes & gratiarum actiones, ideo cum illis ordinetur Ecclesia principale eius sacrificium, conuertit illam spiritu S. per os David: Sacrificium laudis honorificabit me, Et illic iter quo ostendam illi Saluare Dei. Vnde prima pars Missæ usque ad offertorium est velut quædam ad eius celebrationem preparatio: inde incipit cum laudibus Diuinis ex mysticis Psalmis qui declarantur in introitu, cuius mysteria modo declarabimus. Perpetuis illis omnibus que interueniunt & significant quæ in hoc sacrificio nostris conueniunt.

ciantur oculis Doctores ad clariorem distinctionem & eorum omnium cognitionem. Missam diuiserunt tripartitam. In prima parte quaedam proponuntur quae sunt velut dispositio Missam antecedens, quibus sacerdos & populus maiori deuotione & affectu ad eius celebrationem preparantur. In secunda proponuntur alia quae pertinent ad consecrationem eius quod in illo offertur nimirum Corpus Christi eiusque Sanguis pretiosus qui cum eius Diuinitate laet sub speciebus panis & vini sacramentatus. In tertia vero occurrunt alia velut gratiarum actio pro beneficio ex tanto sacrificio accepto. Eius igitur exortiamur declarationem.

11. Describitur egressus Sacerdotis ad altare. Prodit Sacerdos ex Sacristia vestibus ornatus Sacerdotalibus, illum praecedit Diaconus cum subdiacono in figura Christi, qui egressus est nostra carne vestitus ex vero virginali purissima principis caelorum SS. Mariae, venique in mundum vt lucem daret viamque certam doceret salutis eius per doctrinam Evangelicam quam hominibus praedicaui: quatenus lucem hanc sequentes per viam incederent tutiorem qua ad portum aeternae pettingerent beatitudinis & eo sine immediate ante Sacerdotem prodit Diaconus librum gestans Euangeliorum, quo docemur quod sicut per manus designantur opera, ita opere exequit nos oporteat totam doctrinam Evangelicam hoc libro descriptam quam manibus suis deseruit: illum praecedit subdiaconus cuius libro Epistolarum qui legem scriptam designat quae Christum Dominum praecessit & praefiguratus fuit in D. Ioann. Baptista: *ipse praecedet in spiritu & virtute Eliae*: hic enim inter Prophetas primasius fuit & obseruator & zelator.

Defuit librum clausum, quo significantur Sacramenta abscondita in sacrificijs: ille a lege decretis: estque ille liber quem vidit D. Ioann. signatum *sigillis septem*, quo infinita designantur mysteria hoc libro legis indicata, quae dignitate explicant Sacramentorum libri legis gratia: Christus hunc aperuit librum: fuit etenim Agnus occidendus iuxta oracula de morte illius: ab origine mundi: *Agnus qui cecidit* est ab origine mundi: de illo praedixit quod librum esset aperturus: quia vitae suae mortisque operibus impleturus erat, qui quid in eo scriptum legebatur: vnde per illa declarauit omnia: in quem finem corpus illi preparauit. quod sumeret Dei filius factus homo, eo modo quo magis expedit & in illo cuncta haec opera per-

ficeret: *Corpus autem apasti mihi*: illud induit proditurus in mundum, & hoc significat Sacerdos ornatus: indutus Sacerdotalibus, quae sicut diximus, Christum significant: & quando nostra sic carne indutus fuit, laetatus est hanc illi ad aduentum suum occasionem effulisse: *Tunc dixit ecce venio.*

Dum autem sacerdos sic egreditur praefertur ei luminaria quae lucem designant in mundum illustrantem dum Christus illum visitare dignatus est: *Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam, sedentibus in regione umbrae mortis, lux orta est eis.* Venit Christus vt sol: est enim lux mundi vniuersalis: *Ego sum lux mundi*: quia dum oritur totum illustrat: ita mundus per Christum in cognitione veri Dei illuminatus est: vnde vt illa deuoteretur quam ex eius aduentu consequeretur, praefertur Sacerdoti lumen, quod lux illa praefignauit quae in naturali illius pastores circumfulsit: *Claritas circumfulsit illis.* Huic subfragatur praecipuum Pontificis Honorij tertij, ne vnquam Missa diceretur sine igne id est ab igne lumine: vt enim Missa est vita Christi representatio per quam mundus tantam obtinuit lucem, ratio suadet vt in eius celebratione lumen adhibeatur: & ita legitur in actibus Apostolorum luminaria ad eius celebrationem fuisse accensa.

Accedit Sacerdos ad Altare, & quia vt primus omnium ad debitam dispositionem Deus expostulat conscientiae nostrae puritatem, idcirco vt instruamur quali nos conueniat hoc frequentate Sacrificium, instruit Ecclesia praemittenda esse confessionem: vt ea ratione Diuinae laudes quae subsequuntur, Deo sint acceptiores, hanc iuxta quorundam Doctorum sententiam instituit S. Damasus Papa, licet ex aliorum opinione fuerit Papa Pontianus: quoniam in Missa S. Iacobi Minoris scribitur quod Apostolus certa quadam vltus sit caeremonia denotante confessionem, quam modo praemittimus. Ex quo constat quam antiqua sit Ecclesiae consuetudo ante Missam profari confessionem: primo quo significetur illud quod Salomon dixit in persona Christi: *Natus accipi commanem aeternam & primam vocem similes omnibus emisi plorans*: vt enim confessio nostram indicat miseriam quae per illam declaratur, ita ad significandum quod Christus vt proprias assumpserit miserias, quae tales sunt humanae naturae & declaratur per singultus & lacrymas quas nos omnes profundimus quando vallem hanc lacrymarum ingredimus.

Heb. 02. 5.
111.
Praefertur ei luminaria
I. I. 9. 2.
Luc. 2. 32.
De celebr. Missae. 5m

40. 40.
IV.
Accedens facit ad altare confessionem.

V.
Quid illa significet.
Sup. 7. 3.

dimur, in quibus nobis similis esse dignatus est: idcirco ad primum ingressum representationis vite illius in Missa, statuit à Sacerdote dici confessionem. Secundo, ut indicaret eo modo se nostra imposuisse sibi peccata, ut quatenus pro illis satisfaceret, illa quasi propria diceret: *Verba delictorum meorum*: quod declaratur in confessione quam eius nomine dicit Sacerdos. Licet D. Thom. teneat confessionem non esse partem Missæ nec dici in persona Christi sed sacerdotis: etenim ut ex parte eius Deo sit sacrificium acceptius, inchoat illud quasi accusator sui, ut tanto magis iustificetur, eo modo quo Publicanus orationem exorsus est à propria sui accusatione, atque idcirco ab ea iustificatus exiit: quam quia Phariseus neglexerat à Deo reprobatus rejicitur: & hoc nobis testatur Spiritus S. *Insuper prior accusator est sui*. Et ad illius confirmationem sacerdos cum ministris hunc præmittit Psalmum: *Iudica me Deus & discerne causam meam*: licet in Sacra nostra Religione summa sollicitudine observata fuerit vetus consuetudo, semperque observabitur, ut Sacerdos Missam exorsus brevissime confessionem absoluat, quo datur intelligi qua promptitudine nostram par est ut faciamus misericordiam, ut eo efficacius Divinam nobis impetremus misericordiam quam à Deo in hoc cælesti sacrificio postulamus: est etenim præparatio celebrationi Missæ congruentissima: nam illi nihil magis convenit quam conscientie puritas tam sacerdotis quam populi, pro quo offertur, & hæc sita D. Thom. exprimit confessio, cuius virtute nobis peccata remittuntur venialia: vel ut docet Mag. Sotus ut insinuat quod ante sacrificium Missæ sacerdos moneatur, ut se per confessionem Sacramentalem præparet (quam illa præmissa indicat) in qua peccata mortalia condonantur: ut enim ad SS. accedat Sacramentum, quod hic offertur, summa requiritur à peccatis mortalibus & venialibus mundities: ad cuius consecutionem decretum est ut primo aqua aspergatur benedicta, quatenus assilentes sacrificio emundentur etiam à venialibus: unde orditur sacerdos quasi culpas suas plebique confitens: quatenus dum omnes puritate conscientie tanto sacrificio debita accedunt eo mediante à Deo petita consequuntur: & hoc agimus quod ait D. Jac. *Confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro invicem ut salvemini*: atque idcirco sacerdos populo & populus sacerdoti confitetur, orantque pro invicem, ut declaratur in *Miseren-*

ter quod omnes pronuntiant. His præmissis congruenter sequitur præparatio laudis Divinæ qua Deo benedicimus: cum scilicet autem insigniores eius laudes comprehensamur in Psalmis, ut etiam dicitur D. Dionysio, Psalmi deus comprehendunt per modum laudis quilibet in S. de Scriptura continetur: ea de causa conclusio sua plene Ecclesie perantiqua ante sacrificium velut eorum Divinam eius celebrationi præparationem decem à Davidi Psalmos David: & ita decrevit Papa Cælestinus Anno 436. vel circiter, ut ante Missam totum legeretur Psalterium: sic enim loquitur Rabanus: *Bene ingressu Sacerdotis concipiantur à laudibus choris auditur modulatio Divina laudis, ut Deus sit gloria celebrationis mysteria ministrorum precibus & consonantia, & corporis ac sanguinis Christi. Sacramentum antecedit Divina laudis sacrificium.* Idem hoc refert Innocentius Pontifex. Quia vero experientia didicerunt longum nimis esse totum evolucere Psalterium, postmodum ordinatum est ut vinctus tantum Psalmus diceretur & tandem D. Gregor. Papa decrevit ut rediret ad introitum, salvo tamen præcepto Concilij Niceni, ut dicitur: *Gloria Patri & Filio & Spiritui S.* quo denotatur sacrificium hoc in communem dirigi laudem SS. Trinitatis, cuius in eo nobis gloria manifestatur. Confessum incensatur Altare non quia ablatum sit incensum sit etenim perseverans in Ecclesia velut in continuo usu illius ceremonie veteris legis, in qua Deus Aaroni præcipit ut in Altari ante Propitiatorium thus incenderetur, sed nonam esse dicimus Ecclesie constituto, nem eamque instam. Primo ad maiorem SS. Sacramenti reverentiam: etenim odor suavis fragrans incensus, à loco illo propellit omnem quo forte posset insidiari, & per hoc circumstantibus horem incutere: etenim hoc eam postulat reverentiam qua Divinum hoc celebrandum est sacrificium. Secundo, ut declaratur effectus gratiæ quam in nobis producit secundum quod per ministerium sacerdotis ad Edeles transmittitur orta ex illa plenitudine gratiæ Christi Domini in Missa oblata, quam fragrantissimus hic odor significat, & quo plenus erat Christus sicut in eius persona Patriarcha Jacob oïote suavissimo replebatur: *Eccidit filij mei sicut odor agri pleat*, in signum plenitudinis gratiæ Christi, cuius nos participes esse huius virtute Sacramenti, in quo velut fonte contingitur, & ex qua tota profluit gratia & unitas Ecclesie: cuius gratia decretum est ut Alt-

Pf. 21. 2.

Ps. 16. 17

Psa. 42. 1.

VI.

Modus

alias

legendi.

Confisor.

VII.

Huius

effectus.

In 4. d. 1. 3.

q. 2. 4. 4.

Lac 4. 26.

tare in quo sacrificiū hoc celebraretur, tunc in-
cenderetur; incensique odore fideles recrearet,
quo daretur intelligi per Sacerdotes eius. Diui-
næ gratiæ fructum fidelibus applicari; sic enim
audito D. Paulum docentem: *O dorem nostris sue
manifestis per nos in omni loco.* Et his consequen-
ter postquam thus in Altari incensum est, quo
nobis Christus representatur, etiam ministris
thus adoletur, tam in eo assistentibus quam in
choro cantantibus: quia de Christo omni-
procedit gratia, cuius omnes virtute huius Sacrificij
reddit participes.

XI. Hoc incensatione absoluta Altaris, omnes in-
choant Introitum, quo designantur voces anti-
phonarum Patrum quibus à Deo postulabant ut
Incensur- factus homo mundum visitare dignaretur: *E-
mitte Agnum Dominatorem terra.* velut benefi-
cium totam annis ab illis desideratum, ut ipse
Hias alto loco proponit: *Viam ducimur per caelos
Et descendere;* unde ut expressius hæc eorum
desideria voceque tollere repetita. Deoque cō-
stanter oblatæ, ut veniret, exponerentur, bis re-
guntur Introitus, iuxta illi d. Hilar: *Manda reman-
da, expecta et expecta. modicum ibi modicum ibi.*
Ut autem coulet Sacrificium esse Diuinæ lau-
dis, per Psalmos semper denotat: sanctum est
in versiculo introitus, versus aliquis principalis
Psalmi decanatur, quo finito deuotè repetitur
Introitus, cuius tamen præmittitur *Gloria Patri
Etc.* Ex præcepto Concilij Niceni, quo deno-
tatur aduentum hunc à tripus iustanter petum
fuisse personis SS. Trinitatis: Patrem rogabant
ut filium suum mitteret, filium deprecabantur
ut venire dignaretur, & apud Spiritum S. instab-
ant ut conceptionem eius operaretur.

XII. Et cum per aduentum filij Dei in mundum
Subsequi- ita desideratur ab omnibus antiquis Patri-
tur oscu- bus, ut nobis declarat repetitio Introitus, cele-
stium ala- branda erant sponsalia cum natura humana
ris: habet quam sibi viuone indissolubili id est Hypostati-
hoc suum ca uinret: dicitur Sacerdos ante Introitum acce-
mysteriū dens ad Altare, illud osculatur quo significet
Sanctum matrimonium Christi futurum cum
Ecclesia sua, conformiter illi quod sponsa de-
claratur, callas cum sponso suo caelesti nuptias,
quarum desiderio tanto pere flagrabat, hoc ita
exposuit, osculum ab eo postulat. Diuinum:

Cant. 1. 1 *Osculetur me of ule oris sui.* Hoc enim significat
quo sacerdos osculatur altare, quando nosse de-
siderat aduentus illius representationem fla-
gantissime optari per Missæ Introitum. Hæc
est prima dispositio eius celebrationi prærequi-

sita, ut ex illa fructum intentum assequamur:
nempe conscientie puritas qua cum debita præ-
paratione ad Missam accedendum & magnitu-
dinis atque infinitæ misericordie Dei laudes &
ardentissima desideria, ut in altam nostram
descendat habiturus, omnium honorum Deo
gloriam deferendo, velut auctori principali eor-
um omnium quibus affluimus.

§. 15. In Missa particularis fit memoria
glorie caelestis post miseria nostra re-
presentationem, quo docemur pro-
priam eius cognitionem esse dispositio-
nem magis congruam qua ad termi-
num illum felicissimum pertingamus.

I N hoc maxime patet Dei misericordia, quod
cum illum nostris sceleribus tam grauitet
offenderimus, non tamen dedignetur illa
nobis condonare, & bonorum gloriæ caelestis
nos reddere participes, quæ in caelis suis com-
municat electis, & cum maxime in miserijs no-
stris ipsa replendeat, in quibus velut propria
materia se exercet, iuxta eius ex Theologo de-
finitionem: *Misericordia est aliena miseria suble-
uatio:* idcirco nihil nos potest efficacius dispo-
nere ad felicissimi illius termini nostræ beatiudi-
nis consecutionem quam propriæ miseriæ cog-
nitio: quare namque hæc constat apertius,
tanto clarius Dei imotelesit magnitudo, atque
in nobis mille noua generantur, illa fruendi
desideria. Quia veto misericordia motus des-
cendit in mundum nos redempturus & per hoc
gloriæ suæ firmaturus possessores, ideo quam-
primum eius aduentum in Missæ Introitu desi-
gnauimus, petitio sequitur Diuinæ illius mise-
ricordie memoriam recedentes eius miseriæ
qua vitam hanc mortalem transigimus, ut
in Deo feruentiores misericordie erga nos ex-
citemus affectus, quam ab illo nostram repræ-
sentantes ei miseriam postulamus, ad cuius
subleuamen eam efflagitamus dicentes. *Kyrie
eleison* est autem Verbum Græcum quod in Ec-
clesia Latina Papa Syluester introduxit circa
annum Domini 740. & Missæ adhaerit D. Greg.
Ut in illa etiam Verba Græca audirentur, qua-
le est illud de quo loquimur & etiam Hebræa, ut
sunt *Amen, osanna, Et Alleluia,* nec non latina,
Missæ etenim Latino dicitur idiomate: ad signā-
dum id quod ait D. Hieron. à Diuina Sapientia
statutum ut in Cruce Christi eius titulus om-
nia

42

I. Misericordia Dei nostras respicit miseriæ.

II. Quæ per Kyrie eleison postulamus.

F f nura

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN